

## **КОНТРОЛЬ І АУДИТ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ЯК СКЛАДОВА ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ**

**ДОБРОНОС Т.М., СТУДЕНТКА\*,  
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Важливою складовою обліково-аналітичної системи, об'єктом обліку та аудиту, фактором ефективності виробничого процесу є запаси, які займають вагомe місце в складі оборотних активів будь-якого підприємства. Виробничі запаси на підприємстві є основою його господарської діяльності. Визначення поняття запасів, порядок їх оцінки та визнання, відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності відображено в П(С)БО 9 «Запаси» [1].

Відповідно до даного Положення, запаси – це активи, які утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством.

Метою аудиту запасів є висловлення аудитором думки про те, чи відповідає інформація щодо руху і залишків запасів на підприємстві в усіх суттєвих аспектах нормативним документам.

Об'єктами аудиту запасів є: групи запасів, кількісне та якісне приймання запасів від постачальників, а також при внутрішньому переміщенні між підрозділами підприємства, матеріально відповідальними особами, складами та виробництвом[4].

Провівши оцінку системи внутрішнього контролю суб'єкта господарювання, аудитор переходить до складання плану проведення аудиту, в якому зазначається перелік аудиторських процедур, виконавець процедур і період перевірки.

Програма аудиторської перевірки обліку операцій із запасами суб'єкта господарювання повинна включати дослідження стану збереження матеріальних цінностей, нормування витрат та оприбуткування, правильність оцінювання покушних матеріальних цінностей, використання запасів на виробництві, перевірка операцій з МПП.

---

\* Науковий керівник – Гіржева О.М., к.е.н., доцент

В процесі аудиторської перевірки, необхідно з'ясувати:

– яка первинна документація використовується на підприємстві, чи відповідає вона затвердженим формам;

– чи зберігається на підприємстві порядок оформлення довіреностей на отримання матеріалів зі складу постачальника і транспортної організації;

– чи здійснюється контроль за зберіганням і використанням довіреностей та їх списанням на підприємстві;

– чи здійснюється контроль на складі та у бухгалтерії підприємства за правильністю і своєчасністю оприбуткування вантажів на підставі прибуткових документів;

– чи приймаються на тимчасове відповідальне зберігання окремі партії матеріальних запасів, які перебувають у процесі лабораторного дослідження;

– чи встановлено на підприємстві порядок оформлення відповідними документами внутрішнього переміщення матеріальних запасів;

– чи зберігається на підприємстві встановлений порядок оформлення операцій щодо відпущення матеріальних запасів на підставі договорів, накладних, товарно-транспортних накладних, податкових накладних;

– чи вжито заходів для забезпечення контролю за зберіганням матеріальних цінностей. Для цього необхідно встановити, чи призначені наказом керівника по підприємству матеріально відповідальні особи, які відповідають за зберігання матеріальних цінностей, чи укладені з ними договори про повну матеріальну відповідальність;

– чи створені умови матеріально відповідальним особам для забезпечення зберігання матеріальних запасів, чи є приміщення, де зберігаються матеріальні запаси, шафи, сейфи тощо;

– чи обладнані приміщення пожежно-охоронною сигналізацією;

– чи призначена наказом керівника підприємства постійно діюча комісія для проведення перевірки зберігання і списання матеріальних запасів;

– чи проводяться на підприємстві інвентаризація і вибірккові перевірки за зберіганням матеріальних запасів, чи оформлені їх результати; яких заходів ужито до винних у разі виявлення нестачі матеріальних запасів, у якому стані перебувають ваговимірвальні прилади.

При цьому досліджується: повнота оприбуткування запасів за даними бухгалтерського обліку; їх відповідність за кількістю та якістю за даними приймальних документів і складених матеріально відповідальними особами; повнота оприбуткування запасів, які надійшли без супровідних документів; норми витрат сировини і матеріалів на виробництво та їх дотримання; примітки до фінансової звітності та інша інформація [5].

Таким чином, запаси – це складна категорія, центральною ознакою якої для цілей управління є розуміння запасів як величини грошових коштів, вкладених в ці активи. Від ефективного управління запасами безпосередньо залежать фінансові результати діяльності підприємства. Тому аудиторі необхідно оцінити діючу систему управління запасами на підприємстві та зробити відповідні висновки та надати рекомендації щодо її оптимізації, що буде сприяти збільшенню економічних вигод діяльності підприємства.

### **Література.**

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» / Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. №246 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>
2. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22.04.1993р. № 3125-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>
3. Савченко В. Я. Аудит / В. Я. Савченко. – К. : КНЕУ, 2002. – 326 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/books/\\_book-728.htm](http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/books/_book-728.htm)
4. Гордієнко Н. І. Аудит, методика і організація : навч. посібник [для студентів економічних спеціальностей] : У 2 частинах. Частина 2. / Гордієнко Н. І., Харламова О. В., Карпенко М. Ю. – Харків : ХНАМГ, 2007. – 294 с.
5. Бардаш С. Предмет і об'єкт контролю як галузі наукових знань і практичної діяльності / С. Бардаш // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008.